

AVOCATUL POPORULUI

Domeniul privind
prevenirea torturii – MNP

Aprob

Raport

*privind vizita desfășurată la Centrul de Recuperare și Reabilitare Neuropsihiatrică
Dărmănești, județul Bacău*

Raportul este structurat pe trei capitole, după cum urmează:

- 1. Cadrul general și organizarea activității de monitorizare.**
- 2. Constatările rezultate din activitatea de monitorizare.**
- 3. Recomandări.**

Bacău – 2022

1. Cadrul general și organizarea vizitei

Prin Legea nr. 109/2009, România a ratificat Protocolul opțional (denumit în continuare OPCAT), adoptat la New York la 18 decembrie 2002, la Convenția împotriva torturii și altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante, adoptată la New York la 10 decembrie 1984.

Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție din cadrul instituției Avocatul Poporului îndeplinește atribuțiile de Mecanism Național de Prevenire a torturii (MNP), conform prevederilor OPCAT, monitorizând în mod regulat tratamentul aplicat persoanelor private de libertate. În acest sens, MNP poate vizita, anunțat sau inopinat, locurile în care persoanele sunt private de libertate, în sensul art. 4 din OPCAT.

Având în vedere situația excepțională cu care s-a confruntat România în contextul pandemiei de coronavirus, a fost necesară aplicarea unor măsuri ferme pentru combaterea răspândirii COVID-19, iar MNP, ca entitate implicată în monitorizarea condițiilor de viață și a tratamentului aplicat persoanelor aflate în locuri de detenție, a urmărit permanent respectarea prevederilor legale și a standardelor naționale și internaționale în materia respectării drepturilor fundamentale, precum și interzicerea torturii și a altor reale tratamente.

În temeiul OPCAT, precum și a art. 4, art. 16 alin. (1), art. 35 lit. a) și art. 39 alin. (3) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, coroborate cu dispozițiile Ordinului Avocatului Poporului nr. 134/2019 privind aprobarea împuternicirilor și ordinelor de deplasare în scopul realizării anchetelor și vizitelor, în data de 07.10.2021, a fost efectuată o vizită la Centrul de Recuperare și Reabilitare Neuropsihiatrică Dărmănești, județul Bacău, având ca obiective consolidarea protecției persoanelor aflate în locuri de detenție împotriva torturii și a pedepselor și tratamentelor inumane sau degradante, precum și verificarea altor aspecte cu relevanță pentru activitatea Mecanismului Național de Prevenire a Torturii în locurile de detenție, care pot apărea în timpul vizitei.

Echipa de vizitare a fost formată din: doamna și domnul , consilieri ai Centrului Zonal Bacău al instituției Avocatul Poporului, domnul medic, și doamna psiholog, colaboratori externi, precum și doamna

reprezentant al organizației neguvernamentale Asociația Romilor Creștini "Calea, Adevărul și Viață" Bacău.

2. Constatările rezultate din vizita efectuată.

Centrul de Recuperare și Reabilitare Neuropsihiatrică Dărmănești, județul Bacău funcționează ca instituție publică de interes local, fără personalitate juridică, în structura Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Bacău, fiind înființat la data de 01.09.2000, conform Ordinului emis de Secretariatul de Stat pentru Persoane cu Handicap nr. 34/2000. Funcționarea efectivă a acestuia a început la data de 05.07.2001, când un număr de 85 de asistați au fost transferați de la fostul Cămin Spital din Târgu-Ocna, care, prin Hotărâre Judecătorească a fost retrocedat Ministerului de Interne. Unitatea funcționează în clădirile fostei mine Vermești, la marginea pădurii, într-o zonă montană care conferă condițiile optime de recuperare și reabilitare pentru beneficiari. Cu toate acestea, localizarea centrului într-o extremitate a localității

Dărmănești, unde nu se poate ajunge cu mijloace de transport în comun, nu permite accesul beneficiarilor din/la toate zonele orașului.

La data efectuării vizitei, centrul funcționa în baza Hotărârii nr. 120/21.12.2004 a Consiliului Județean Bacău, în conformitate cu legislația aplicabilă în vigoare: Legea nr. 292/2011 a asistenței sociale, Legea nr. 448 din 6 decembrie 2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, cu modificările și completările ulterioare; H. G. nr. 268/2007 pentru aprobarea normelor metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, cu modificările și completările ulterioare; Hotărârea nr. 426 din 27 mai 2020 privind aprobarea standardelor de cost pentru serviciile sociale; Ordin nr. 488 din 15 aprilie 2016 pentru aprobarea Normelor de aplicare a Legii sănătății mintale și a protecției persoanelor cu tulburări psihice; Ordinul Ministerului Muncii și Justiției Sociale nr. 82/2019 privind aprobarea standardelor specifice minime de calitate obligatorii pentru serviciile sociale destinate persoanelor adulte cu dizabilități.

Centrul își desfășura activitatea în baza Licenței de funcționare seria LF, nr. 000091 din data de 21.11.2017 emisă de Autoritatea Națională pentru Persoanele cu Dizabilități, precum și a Autorizației de funcționare nr. 909/18.01.2021 emisă de Primăria Orașului Dărmănești, județul Bacău.

Misiunea centrului este de a asigura accesul persoanelor adulte cu handicap neuropsihic, pe o perioadă determinată, în funcție de tipul și nevoile individuale ale beneficiarilor, la găzduire, îngrijire, asistență psihologică și medicală, recuperare și reabilitare în vederea reintegrării familiale, sociale și profesionale.

Unitatea se organizează și funcționează cu respectarea principiilor generale care guvernează sistemul național de asistență socială, precum și a principiilor specifice care stau la baza acordării serviciilor sociale prevăzute în legislația specifică, în convențiile internaționale ratificate prin lege și în celealte acte internaționale în materie, la care România este parte, precum și în standardele minime de calitate aplicabile.

Capacitatea aprobată a centrului la data efectuării vizitei era de 96 de locuri, conform adresei nr. 2517/10.02.2010 emisă de către Direcția de Sănătate Publică Bacău, centrul fiind în proces de restructurare conform Planului de Restructurare nr. 124976/15.10.2019. Obiectivul general al Planului de restructurare este îmbunătățirea serviciilor de protecție specializată a persoanelor cu dizabilități asigurând servicii alternative de tip familial și rezidențial, centrul urmând să fie transformat în Centru de abilitare și reabilitare pentru persoanele adulte cu dizabilități, cu o capacitate de maxim 50 de locuri.

Conform Proiectului "O șansă pentru viață în comunitate", care are ca obiectiv general susținerea dezinstitutionalizării persoanelor adulte cu dizabilități din cadrul CRRPH Ungureni și CRRN Dărmănești concomitent cu dezvoltarea măsurilor de prevenire a instituționalizării, fuseseră efectuate mai multe acțiuni, inclusiv depunerea documentației tehnico-economice la Comitetul Tehnico-Economic din cadrul A.N.D.P.D.C.A. unde a fost analizată în cadrul ședinței din data de 15.12.2020. Din cauza intervenirii pandemiei de Covid-19, fuseseră înregistrate câteva întârzieri în derularea proiectului. Obiectivul proiectului era înființarea de servicii sociale prin

construirea și dotarea unui număr de trei Locuințe Protejate pentru 18 persoane adulte cu dizabilități instituționalizate în cadrul Centrului de Recuperare și Reabilitare a Persoanei cu Handicap Ungureni și Centrului de Recuperare și Reabilitare Neuropsihiatrică Dărmănești și, reabilitarea, modernizarea, extinderea și dotarea unei clădiri existente, pentru înființarea unui centru de zi. Investițiile vor fi realizate în comuna Sărata, județul Bacău, în parteneriat cu Unitatea Administrativă Comuna Sărata, care pune la dispoziție imobilul necesar înființării serviciilor sociale din cadrul centrului de zi și terenul necesar înființării serviciilor sociale de tipul Locuințelor Protejate.

Locuințele protejate vor asigura servicii de cazare în sistem maxim protejat, îngrijire personală, asistență și suport beneficiarilor, iar în cadrul centrului de zi vor fi organizate activități diverse în scopul prevenirii instituționalizării și susținerii integrării/reintegrării în comunitate a persoanelor cu dizabilități prin dobândirea de noi abilități, creșterea stimei de sine și a încrederii în forțele proprii.

Având în vedere specificul afecțiunilor beneficiarilor Centrului de Recuperare și Reabilitare Neuropsihiatrică Dărmănești, echipa de vizitare consideră că **evaluarea nevoilor pacienților este o etapă esențială în cadrul strategiei de dezinstiționalizare**, astfel încât să se identifice soluții care să asigure bunăstarea și securitatea beneficiarului, prin asigurarea **corespunzătoare a asistenței medicale și psiho-sociale**. Mai mult, strategia de dezinstiționalizare trebuie să fie implementată după ce se identifică soluții mai bune pentru fiecare beneficiar din centru, prin **evaluarea multidisciplinară centrată în principal pe beneficiar, având drept scop înțelegerea completă a situației acestuia**.

Conform informațiilor primite de la personalul unității, activitățile derulate în cadrul Centrului de Recuperare și Reabilitare Neuropsihiatrică Dărmănești erau următoarele:

- activități de îngrijire: hrănire, igienă personală, supraveghere și menținere a sănătății, administrare a tratamentului etc.
- activități privind creșterea gradului de autonomie globală a beneficiarilor: dezvoltarea autonomiei personale (autoservire și autogospodărire), dezvoltarea autonomiei sociale, art-terapie, meloterapie, ergoterapie, terapie ocupațională, consiliere psihologică, consiliere socială, kinetoterapie, masaj;
- activități privind sprijinirea beneficiarilor pentru a deveni membri cât mai activi și mai responsabili ai comunității de apartenență, pentru a menține o relație strânsă cu familia și comunitatea locală;
- informare și consiliere juridică, pregătirea pentru viață independentă, socializare și petrecere a timpului liber, spiritualitate, menținere a legăturii cu familia.

La data vizitei, în centrul rezidențial erau cazați 62 de beneficiari, dintre care 24 femei și 38 bărbați, cu vârste cuprinse între 25-81 de ani. Beneficiarii serviciilor sociale acordate în cadrul centrului erau persoane adulte cu handicap, încadrate într-un grad de handicap permanent (60 beneficiari) sau revizabil (2 beneficiari). Tipul handicapului beneficiarilor era următorul: psihic - 47 persoane, mental – 14 persoane și auditiv – 1 persoană. După gradul de handicap, în centru erau

cazate 49 de persoane cu gradul II (accentuat), 12 persoane cu gradul I (grav) și 1 persoană cu gradul III (mediu).

Beneficiarii centrului provineau din sistemul de asistență socială, precum și din familii. Un număr de 23 beneficiari avea interdicție judecătorească, iar 5 persoane aveau instituită curatelă. De asemenea, 31 de beneficiari aveau venituri (pensie de invaliditate, pensie pentru limită de vîrstă, pensie de urmaș), iar abilitățile lor erau astfel evaluate: abilități ridicate – 18 beneficiari, abilități medii – 34 beneficiari și abilități scăzute - 10 beneficiari.

Centrul aplică o serie de proceduri proprii (admiterea în centru; stabilirea și încasarea contribuților; protecția împotriva torturii și tratamentelor crude, inumane sau degradante; suspendarea/încetarea acordării serviciilor sociale; identificarea, semnalarea, investigarea și soluționarea cazurilor de neglijență, exploatare, violență și abuz; managementul situațiilor de risc, înregistrarea și soluționarea sesizărilor/reclamațiilor beneficiarilor etc.), elaborate de D.G.A.S.P.C. Bacău și cunoscute de către conducerea centrului și de către personalul de specialitate.

Pentru fiecare beneficiar era întocmit un dosar, denumit Dosar personal. După analiza unor astfel de dosare, membrii echipei de vizitare au reținut că acestea erau conforme și complete, conțineau documentele obligatorii, printre care: cererea beneficiarului/reprezentantului legal; copii ale actelor de stare civilă; acte doveditoare privind veniturile; ancheta socială; acte medicale; dispoziția/hotărârea de admitere în centru; contractul de furnizare servicii; alte documente relevante pentru situația și evoluția beneficiarului în centru.

La data efectuării vizitei, centrul funcționa cu un număr de 70 de posturi prevăzute în statul de funcții, aprobat prin H.C.J. nr.147/04.07.2018, având următoarea structură:

- Compartiment conducere - 2 posturi (1 șef centru, 1 coordonator personal de specialitate);
- Compartimentul asistență medico-socială și îngrijire - 11 posturi (9 asistenți medicali, 2 infirmiere);
- Compartimentul evaluare, recuperare și socializare – 17 posturi (1 psiholog care exercita temporar funcția de coordonator personal de specialitate, 1 asistent social, 1 kinetoterapeut, 2 terapeuți ocupaționali, 1 educator, 2 instructori de ergoterapie, 9 pedagogi de recuperare);
- Compartimentul consiliere, reintegrare familială și comunitară – 14 posturi (1 asistent social, 1 terapeut ocupațional, 2 instructori de ergoterapie, 10 pedagogi de recuperare);
- Compartimentul contabilitate, administrativ, gospodărire, întreținere-reparații și deservire generală – 26 posturi (1 contabil; 1 referent de specialitate; 1 administrator; 1 magaziner; 8 muncitori calificați - electrician, tâmplar, lenjereasă, 3 fochiști, instalator, lăcătuș mecanic; 2 spălătoresc; 1 șofer; 6 bucătari; 1 muncitor necalificat - gospodarie anexă 4 paznici/portari).

Din numărul total de 70 de posturi, erau ocupate 64, fiind vacante (neocupate) următoarele 6 posturi: **1 post infirmier, 1 post educator, 2 posturi pedagog de recuperare și 2 posturi muncitor calificat**. De asemenea, un asistent social era delegat să exerce temporar funcția de coordonator la CIAPD Condorul Bacău.

Având în vedere aceste aspecte, membrii echipei de vizitare consideră necesar să se efectueze demersurile necesare pentru asigurarea serviciilor corespunzătoare beneficiarilor,

prin angajarea de personal pe posturile vacante. Totodată, sunt necesare demersuri pentru prevenirea, reducerea stresului la locul de muncă prin tehnici specifice livrate de un specialist în domeniu (fie de către psihologii angajați, fie de către specialiști contractați din exterior).

Conform informațiilor primite de la conducerea centrului, personalul unității avea fișe de aptitudine profesională avizate de medicul de medicina muncii, pentru anul în curs.

Finanțarea cheltuielilor centrului era asigurată, în condițiile legii, din următoarele surse: contribuția persoanelor beneficiare sau a întreținătorilor acestora, după caz; bugetul Consiliului Județean Bacău; bugetul de stat; donații, sponsorizări sau alte contribuții din partea persoanelor fizice ori juridice, din țară și din străinătate; fonduri externe rambursabile și nerambursabile; alte surse de finanțare, în conformitate cu legislația în vigoare.

Referitor la fondurile alocate pentru desfășurarea în bune condiții a activităților din centru, acestea au fost apreciate de personalul unității ca fiind suficiente desfășurării activității centrului.

Centrul este amplasat pe un teren de aproximativ 40.000 mp, fiind compus din mai multe clădiri, după cum urmează:

- clădirea care adăpostește pavilionul de cazare al beneficiarilor, reabilitată în anul 2001;
- în anul 2004 a fost dată în funcțiune o clădire nouă, care deservea bucătăria, sala de mese și spălătoria;
- o clădire în care funcționează birourile (conducere, administrative, specialiști), dată în funcțiune în anul 2011, după compartimentare și reabilitare;
- o clădire pentru birouri multifuncționale și cabine medicale, la care au fost finalizate lucrările de compartimentare și reabilitare în anul 2015;
- o biserică de lemn, care funcționează din anul 2021, pentru construirea căreia au fost atrase fonduri din donații și sponsorizări de către medicul Mircea Vasile Doran, care, la rândul său, a donat materialul lemnos necesar pentru Biserica „Sf. Pantelimon”.

De asemenea, din anul 2014 s-a dat în funcțiune o stație de epurare a apelor menajere reziduale.

În anul 2018 s-a reabilitat termic pavilionul pentru asistați (măsuri de izolare termică, instalații interioare și exterioare de stins incendii cu apă, instalații de detecție, semnalizare și avertizare incendiu, sisteme de detecție și semnalizare la incendiu, instalații electrice, instalații termice, schimbarea centralelor, amenajarea trotuarelor ce înconjoară perimetral construcția, igheaburi și burlane pentru preluarea apelor pluviale, văruit, vopsit, etc).

Pavilionul pentru cazarea beneficiarilor avea următoarea structură: 1 dormitor cu 1 pat, 6 dormitoare cu 2 paturi, 14 dormitoare cu 3 paturi, 1 cameră matrimonială, 1 izolator boli infecto-contagioase cu 3 locuri și grup sanitar, 1 cameră de vizite, grupuri sanitare pentru beneficiari (7 pentru bărbați, 3 pentru femei), 2 grupuri sanitare pentru personal, cantină cu sală de mese, 1 grup sanitar personal bucătărie, spălătorie cu grup sanitar, cabinet medical cu grup sanitar. Echipamentul beneficiarilor era păstrat într-o magazie, dotată cu rafturi, o magazie pentru efectele personale care nu erau folosite în mod curent, precum și o magazie pentru echipamentul de sezon. Membrii echipei de vizitare au observat că, deși pe hainele beneficiarilor erau

inscripționate inițialele numelui și prenumelui, **în magazie toate hainele erau depozitate la un loc, fără a se respecta proveniența lor, astfel că beneficiarii purtau hainele în comun.** Având în vedere acest aspect, membrii echipei de vizitare consideră necesar să se ia măsuri pentru **depozitarea corepunzătoare a hainelor beneficiarilor, pe camere și pe beneficiari cu respectarea prevederilor legale referitoare la personalizarea hainelor.**

Dormitoarele erau **în suprafață de 10-15 mp**, luminoase, amenajate cu paturi din lemn, dulapuri, masă, noptiere, scaune. Unele camere aveau în dotare televizoare. **Membrii echipei de vizitare au reținut că este imperios necesar să se efectueze demersuri pentru îmbunătățirea condițiilor de cazare,** având în vedere că **în majoritatea camerelor nu erau asigurate condițiile minime referitoare la suprafața de cel puțin 6 mp pentru fiecare beneficiar, precum nici cele referitoare la mobilierul necesar beneficiarilor.** Au fost vizitate dormitoare **în care erau amplasate 3 paturi, un dulap și o măsuță, deși camera era ocupată de 3 beneficiari, aceștia fiind în situația de a-și păstra cazarmamentul în dulapul comun sau pe paturi.**

Grupurile sanitare pentru beneficiari (7 bărbați, 3 femei), deși erau într-o stare de igienă corespunzătoare, nu aveau dotările necesare nici din punct de vedere cantitativ (insuficiente pentru numărul de beneficiari), nici calitativ (existau și 4 toalete turcești). **Membrii echipei de vizitare consideră necesar să se efectueze demersuri pentru dotarea corespunzătoare a grupurilor sanitare, astfel încât să fie asigurate nevoile tuturor beneficiarilor din centru cu respectarea condițiilor legale privind existența câte unui grup sanitar la maxim 4 persoane, iar grupul sanitar să fie dotat cu vas de toaletă cu capac.**

Sala de mese era luminoasă și încăpătoare, astfel încât toți beneficiarii puteau lua masa într-o singură tură. De asemenea, sala era dotată corespunzător cu mese, scaune, aparat de aer condiționat, televizor, combină muzicală, 6 lavoare, 4 suporturi pentru prosoape de hârtie, oglinzi, dispensere dezinfecțant etc. Conform informațiilor primite de la personalul centrului și de la beneficiari, în afara orelor de servit masa, după efectuarea igienizării, sala era folosită și ca loc de socializare, unde beneficiarii care nu aveau televizor în camere puteau urmări diverse emisiuni TV și efectua activități de relaxare în comun (table, săh, cărți etc.).

Bucătăria era localizată lângă sala de mese, fiind dotată corespunzător cu mașini de gătit, cuptor electric, malaxor, mobilier din inox, robot de bucătărie, lăzi frigorifice, vitrine și frigidere, cântare etc. Membrii echipei de vizitare au observat însă lipsa unor lucrări de întreținere la spațiul **în care era organizată bucătăria (pereti, gresie, faianță, ferestre etc)**, astfel că se reține ca fiind necesar să se efectueze demersurile necesare pentru realizarea unor lucrări de reparație, revizie sau modernizare a spațiului **în care era organizată bucătăria centrului.**

Conform informațiilor furnizate de personalul centrului, igienizarea și dezinfecția tuturor spațiilor era efectuată de îngrijitoare, care erau ajutate de unii beneficiari la activitățile potrivite, conform vârstei și gradului lor de înțelegere.

Una dintre clădirile pentru birouri multifuncționale și cabinete medicale, la care au fost finalizate lucrările de compartimentare și reabilitare în anul 2015, nu era folosită la data efectuării vizitei decât pentru ședințele de kinetoterapie sau pentru împrumutarea de cărți de la

biblioteca centrului, deși acest corp de clădire conținea numeroase spații generoase pentru diverse activități, un cabinet stomatologic (care avea o parte importantă din dotările necesare - unit stomatologic, sterilizator, mobilier specific) și o sală multifuncțională la etaj dotată cu videoproiector, televizor, sistem home-cinema, sistem audio, aparat foto, cameră video, mobilier.

Cabinetul de kinetoterapie era deservit de un kinetoterapeut angajat al centrului, fiind dotat cu bandă de alergare, bicicletă, masă pentru masaj, televizor, saltele, mingi, spaliere, gantere, benzi elastice, sistem medical IMRS. Pe ușa cabinetului erau afișate programările zilnice ale beneficiarilor, aceștia fiind mulțumiți de serviciile primite. Cu toate acestea, având în vedere specificul activităților și numărul mare al beneficiarilor, membrii echipei de vizitare consideră oportun să se continue demersurile pentru dotarea cabinetului de kinetoterapie cu toate aparatele necesare asigurării unor terapii corespunzătoare tuturor beneficiarilor – aparat multifuncțional, roată kinetoterapeutică, bicicletă fitness etc.

De asemenea, cu privire la cabinetul stomatologic, care nu era funcțional din lipsa unui contract de colaborare cu un medic stomatolog, deși avea majoritatea dotărilor necesare, membrii echipei de vizitare consideră oportun să se efectueze demersuri pentru dotarea corespunzătoare a cabinetului și pentru angajarea unui stomatolog, cu posibilitatea deservirii beneficiarilor din mai multe centre aparținând D.G.A.S.P.C. Bacău.

Biblioteca centrului era dotată cu mobilier adecvat, iar fondul de carte era realizat din donații. Din discuțiile purtate cu beneficiarii centrului a reieșit că, deși împrumutau periodic cărți pe care le citeau în camere, ar fi fost mai placut să fie realizate diverse activități în aceste spații generoase, astfel încât să participe la numeroase activități de relaxare, terapii prin artă, menite să le asigure un climat benefic. Având în vedere cele de mai sus, membrii echipei de vizitare consideră necesar să se efectueze demersuri pentru folosirea clădirii cu spații multifuncționale în scopul implicării beneficiarilor în numeroase activități de relaxare, terapii prin artă și menținerea unui climat supotriv.

Centrul mai cuprindea două clădiri separate, dintre care una era numită „Căsuța cu pridvor” (compusă din 2 dormitoare cu câte 2 paturi și televizor, hol, 1 grup sanitar cu cabină de duș, centrală proprie, internet și pridvor), iar a doua era „Căsuța și atelierul de pictură” (compusă dintr-o cameră cu 3 paturi și televizor, 1 grup sanitar cu cabină de duș, 1 atelier de pictură, acces la internet, centrală proprie). Ambele clădiri erau ocupate de câte 3 beneficiari, unul dintre aceștia realizând picturi în atelierul de pictură.

Transportul beneficiarilor la diverse instituții și unități spitalicești se realiza cu un autoturism marca Dacia Logan cu 5 locuri, centrul având și un microbuz marca Mercedes Benz cu 8+1 locuri, care era defect la data efectuării vizitei. Având în vedere numărul mare al beneficiarilor, cât și multitudinea de probleme determinate de afecțiunile lor, dar și de evoluția pandemiei de COVID-19, membrii echipei de vizitare consideră necesar să se efectueze demersurile necesare pentru dotarea centrului cu un doilea mijloc de transport.

Meniurile erau stabilite lunar, astfel încât se asigura o alimentație echilibrată din punct de vedere calorice și nutritive, în conformitate cu nevoile biologice specifice fiecărei vârstă și a stării

de sănătate a fiecărui beneficiar. Din discuțiile cu beneficiarii a reieșit că aceștia erau mulțumiți de meniul primit.

Meniul de regim comun cuprindea în ziua efectuării vizitei următoarele alimente: mic dejun – mușchi de porc afumat, cașcaval, pâine, ceai; gustare - iaurt; prânz – ciorbă rădăuțeană, musaca de cartofi, salată și pâine; gustare – foietaj cu rahat; cină – ochiuri cu brânză și mămăligă, ceai, pâine. Din analiza meniului de regim a reieșit că, pentru luna octombrie 2021, acesta cuprindea aceleași produse ca la regimul comun. **Având în vedere afectiunile fiecărui beneficiar, membrii echipei de vizitare consideră necesar să se efectueze demersurile pentru asigurarea unui meniu de regim pentru beneficiarii cu nevoi speciale, conform standardelor în vigoare.**

Curtea centrului era amenajată cu spațiu verde pentru activități în aer liber, în funcție de anotimp, cu elemente specifice de sezon. Era organizat un parculeț, unde beneficiarii puteau desfășura diverse activități în aer liber, un foișor, teren de sport - nefolosit, seră, vegetație ornamentală etc. Aleea principală a centrului era frumos decorată, cu flori, aranjamente din piatră și lemn, precum și alte soluții estetice pentru înfrumusețarea permanentă a spațiului liber. Din constatărilor membrilor echipei de vizitare, precum și din declarațiile beneficiarilor, a reieșit că, **deși centrul beneficia de condiții materiale (spații cu dotările necesare) pentru implicarea beneficiarilor în diverse activități, majoritatea lor nu participa la atfel de activități, din lipsa personalului necesar pentru organizarea unor astfel de acțiuni, precum și a personalului de supraveghere. Cea mai mare parte a beneficiarilor petreceau timpul în camere, pe holul centrului sau fumând, în spațiul liber de lângă pavilionul de cazare.** Totodată, unul dintre beneficiari cânta zilnic la acordeon, în aer liber, lângă un foișor. Având în vedere acest aspect, **membrii echipei de vizitare consideră necesar să se efectueze demersurile pentru angajarea personalului implicat în activități de consiliere, evaluare, recuperare și socializare, astfel încât toți beneficiarii să participe la activități zilnice educative, de relaxare, terapii prin artă etc.**

Membrii echipei de vizitare au studiat o serie de registre folosite în activitatea centrului, cum ar fi: Registrul situațiilor de risc, Registrul de evidență a cazurilor de tortură și tratamente crude, inumane sau degradante, Registrul privind perfecționarea continuă a personalului, Registrul privind informarea beneficiarilor, Registrul de evidență a sesizărilor și reclamațiilor beneficiarilor, Registrul de evidență a cazurilor de neglijare, violență și abuz etc.

Registrul situațiilor de risc conținea numeroase cazuri de agitație psihomotorie cu agresivitate fizică și verbală asupra personalului sau beneficiarilor, automutilare, distrugere de obiecte și haine, ingestie obiect metalic (unghieră), cazuri de halucinații și idei delirante, refuz tratament etc. Din discuțiile purtate cu personalul centrului a reieșit că Procedura privind managementul situațiilor de risc era cunoscută de către personal și beneficiari, însă lipsa medicului psihiatru din centru făcea imposibilă aplicarea procedurii, care prevedea măsura contenționării sau măsura de izolare a beneficiarului aflat în episod de agitație psihomotorie. **Având în vedere acest aspect, în scopul asigurării siguranței beneficiarilor și personalului angajat, membrii echipei de vizitare consideră necesar să se efectueze demersurile legale pentru angajarea unui medic**

psihiatru, motivat de numărul mare al beneficiarilor, precum și de afecțiunile grave de care suferă aceștia.

De asemenea, membrii echipei de vizitare consideră oportun să se efectueze demersuri pentru intensificarea supravegherii beneficiarilor cunoscuți ca având comportamente agresive, precum și pentru instruirea și formarea continuă a personalului cu privire la identificarea, semnalarea și soluționarea situațiilor de risc.

Conform Planului de instruire a personalului, pe parcursul anului 2021 avuseseră loc instruirii pe diverse teme, inclusiv standardele specifice minime obligatorii de calitate pentru servicii sociale, protecția beneficiarilor împotriva neglijării, exploatarii, violenței și abuzului, Convenția privind Drepturile Persoanelor cu Dizabilități, diverse proceduri aplicabile, acordarea primului ajutor în caz de urgență, prevenirea și combaterea cazurilor de abuz, neglijare sau exploatare, precum și soluționarea unor astfel de cazuri. **Cu privire la acest aspect, membrii echipei de vizitare consideră necesar ca personalul centrului să participe periodic la cursuri de pregătire profesională referitoare la prevenirea, gestionarea și dezescaladarea situațiilor de agresivitate din partea beneficiarilor, pentru însușirea unor metode și abilități de preîntâmpinare și de gestionare a incidentelor, precum și de autoapărare.**

În ceea ce privește activitățile de instruire cu beneficiarii, conform Registrului privind informarea/instruirea și consilierea beneficiarilor, fuseseră derulate informări pe teme cum ar fi: educație pentru sănătate, reguli de comportament, dreptul de a face propuneri și sugestii, reguli de prevenire a infectării cu COVID-19.

Referitor la acordarea asistenței medicale, pentru monitorizarea stării de sănătate și acordarea îngrijirilor personale, centrul deținea un cabinet medical dotat cu pat/canapea de consultații, paravan mobil, lampă cu raze ultraviolete, instrumentar medical, mobilier, televizor și calculator, precum și aparat de urgență aprovizionat cu medicamentele și materialele consumabile prevăzute de normativele în vigoare.

Există întocmită Procedura pentru menținerea sănătății beneficiarilor, iar cabinetul dotat corespunzător pentru asigurarea serviciilor de specialitate era autorizat, în condițiile legii.

Pentru monitorizarea stării de sănătate a beneficiarului și evidența serviciilor medicale acordate, cabinetul medical deținea registre de consultații și tratamente. Totodată, erau întocmite fișe de observație a stării de sănătate a beneficiarului, în care se menționau serviciile/intervențiile/tratamentele efectuate. În registrul/fișa de observație se consemnau numele beneficiarului și vârstă, data efectuării consultației/tratamentului/intervenției de specialitate, medicamentele utilizate (denumire, cantitate), materialele sanitare folosite, semnătura personalului de specialitate și semnătura beneficiarului.

Ca personal medical, erau angajate 9 asistente medicale și o infirmieră, care lucrau în regim 12/24 ore. În cazul medicului de familie (care avea competență în psihiatrie) la care erau înscrise beneficiarii, acesta lucra în baza unui Contract de prestări servicii. **Conform informațiilor primite de la personalul centrului, nu erau angajați nici medic psihiatru și nici medic stomatolog, deși centrul deținea un cabinet medical de stomatologie dotat parțial, iar nevoile beneficiarilor impuneau prezența unor astfel de cadre medicale în unitate.**

Totodată, din discuțiile cu personalul centrului s-a reținut posibilitatea atragerii de medici specialiști psihiatri, inclusiv a rezidenților, printr-o mai bună colaborare cu Centrele universitare

unde se desfășoară pregătirile medicilor rezidenți psihiatrie, precum și creșterea accesibilității beneficiarilor la serviciile de psihiatrie din Spitalele de psihiatrie din Bacău, respectiv Moinești.

Din analiza documentelor medicale a reieșit că în fișele beneficiarilor erau consemnate diagnosticile psihiatrice stabilite de medicii psihiatri din Moinești, Onești sau Bacău. Erau în evidență 29 pacienți cu schizofrenie, 21 cazuri cu sindrom delirant - halucinator, 2 cazuri sindrom maniaco-depresiv, 6 pacienți cu epilepsie și 2 cazuri de paranoia. Totodată, în fișele beneficiarilor erau trecute și diagnosticile de boli asociate celei psihice, printre care: boli cronice hepatice, boli cardio-vasculare, reumatice etc.

Medicația era administrată în timpul meselor, pentru a crește complianța la tratament a beneficiarilor.

Din analiza regisrelor întocmite la cabinetul medical, au reieșit o serie de aspecte, printre care:

În anul 2021 fusese înregistrat un caz de tentativă de suicid, la o beneficiară cu schizofrenie, care s-a automaltratat pe antebrațe și a înghițit diverse obiecte. Cazul a fost rezolvat corespunzător prin intervenție chirurgicală, precum și recuperare prin consiliere psihologică.

O altă beneficiară a suferit o fractură de col femural, în urma unei altercații între pacienți, când s-a dezechilibrat și a căzut. La data efectuării vizitei, beneficiara urma un tratament favorabil de recuperare prin kinetoterapie la cabinetul centrului, urmând să fie prezentată pentru evaluare și urmărirea evoluției la medicul specialist.

În ceea ce privește decesele beneficiarilor, din informațiile furnizate de către personalul centrului a reieșit că în anul 2021 până la efectuarea vizitei nu fuseseră înregistrate decese, iar în anul 2020 fuseseră înregistrate 5 decese la persoane cu vârste cuprinse între 67-91 ani, cu grad de handicap I grav (4 beneficiari) și II accentuat (1 beneficiar). Decesele avuseseră loc în spital, 4 dintre decese fiind în perioada mai-august 2020, influențată de pandemia de COVID-19.

Referitor la personal, din informațiile furnizate de către conducerea centrului, a reieșit că acesta și-a desfășurat activitatea sub influența perioadei de pandemie, care a presupus **perioade de izolare la locul de muncă, ce au avut ca efect stări de încordare psihică prelungită, reducerea randamentului de lucru, suprasolicitare în ceea ce privește îndeplinirea sarcinilor de lucru (număr redus de angajați care asigură îngrijirea beneficiarilor pe fiecare perioadă de izolare, precum și în perioadele de carantină a persoanelor bolnave) și adaptarea la noile condiții**. Toate acestea au avut ca efect creșterea numărului de îmbolnăviri în rândul personalului, astfel că s-a înregistrat o creștere a numărului de concedii medicale, astfel că în luna august 2020 rămăseseră 65 salariați activi.

Cu privire la situația din centru, ca urmare a intervenirii pandemiei de Covid-19, din informațiile furnizate de către personalul angajat, a reieșit că 17 pacienți ai Centrului de Recuperare și Reabilitare Neuropsihiatrică Dărămănești erau luați în evidență cu febră și simptome respiratorii încă din data de 20 aprilie 2020. Conform informațiilor furnizate de la personalul centrului, șefa centrului declară că a crezut că pacienții, din cauza bolilor psihice, "pot să acuze simptome false", iar DSP Bacău a întârziat efectuarea testelor două săptămâni, timp în care boala s-a extins, afectând atât o mare parte a beneficiarilor, cât și pe majoritatea angajaților. Din analiza fișei privind beneficiarii febrili în dimineața zilei de 20.04.2020, au reieșit diagnosticice ca

rinosinuzită, faringo - amigdalită, IACRS, traheo-bronșită etc., cu temperaturi de peste 38 grade Celsius, pentru care s-au instituit tratamente cu antibiotice.

În data de 21.04.2020 a fost confirmat primul caz de Covid-19 la un salariat aflat în izolare la domiciliu, iar în luna aprilie 2020, din totalul de 68 salariați, 50 au fost declarați pozitivi la virusul SARS-CoV-2.

Conform Metodologiei de supraveghere a sindromului respirator acut cu noul coronavirus, Direcția de Sănătate Publică a Județului Bacău, prin Compartimentul de Supraveghere Boli Transmisibile a efectuat în luna aprilie 2020 anchete epidemiologice și s-a recoltat un număr total de 130 probe, din care 85 probe (beneficiari și personal de îngrijire) au fost înregistrate ca pozitive cu COVID-19.

În data de 25 aprilie 2020 situația de la Centrul de Recuperare Neuropsihiatrică Dărmănești, din județul Bacău, s-a agravat, după ce mai multe persoane, atât din rândul beneficiarilor, cât și dintre angajați, au fost transportate la spital, după ce s-au infectat cu coronavirus. Cele trei asistente medicale aflate în tură au fost transportate la spital, iar centrul a rămas cu un singur cadru medical. În lipsa asistentelor, cei 61 de beneficiari au fost tratați de către personalul rămas în centru: contabil, administrator, muncitor neclificat, la indicațiile medicului angajat aflat în tură.

Beneficiarii și personalul depistați negativ, au fost mutați în corpul administrativ al unității, unde s-a urmărit a se stabili modalitatea optimă de utilizare a acestui spațiu, care nu era dotat cu paturi, loc de servit masa sau instalații sanitare. Conducerea Centrului a solicitat ajutorul Consiliului Județean Bacău pentru stingerea focarului de infecție.

În data de 21.05.2020, la sediul Consiliului Județean Bacău a avut loc o întâlnire de lucru între conducerea D.G.A.S.P.C Bacău și D.S.P.J Bacău, convocată și moderată de către Președintele Consiliului Județean. În urma discuțiilor s-a stabilit implementarea următoarelor măsuri:

- beneficiarii pozitivi și salariații pozitivi vor fi internați în unități medicale, urmând a beneficia de tratament de specialitate împotriva COVID -19;
- se va efectua dezinfecția clădirilor de către o firmă specializată în acest sens, folosindu-se biocide contra virusului COVID-19, operațiunea fiind avizată de D.S.P. Bacău;
- beneficiarii vindecați în Spitalul Municipal Onești „Sfântul Ierarh Dr. Luca” vor fi transferați într-un imobil identificat la Centrul de îngrijire și Asistență pentru Persoane Adulți cu Dizabilități Filipești;
- dupădezinfecție, reprezentanții D.S.P. Bacău vor analiza posibilitatea ridicării măsurii carantinării, în vederea reluării în bune condiții a activității centrului.

La data de 12 mai 2020, în centru se afla un număr de 41 de beneficiari confirmați pozitiv cu virusul SARS-Cov 2, care erau supravegheați de 4 salariați, precum și 20 de beneficiari confirmați negativ, cu un singur terapeut ocupațional. Situația a fost ținută la limită cu implicarea personalului din administrativ (muncitori), dar nefiind personal de specialitate, crizele psihomotorii, alte episoade de agitație specifice diagnosticelor psihice au putut fi gestionate cu mare efort de personalul extrem de puțin. Astfel, **Centrul s-a aflat în imposibilitatea de a asigura beneficiarilor cele mai elementare servicii (asistență medicală, securitate, hrană)**, iar angajații au fost puși în pericol din punct de vedere a securității și sănătății muncii. Deși

activitățile din centru s-au desfășurat sub semnul prevenției și al limitării interacțiunilor socio-umane, cel mai important factor în acest proces a fost devotamentul personalului, care s-a aflat "în linia întâi", trecând cu profesionalism prin perioadele de boală, izolare și carantinare.

Având în vedere situațiile limită cu care s-au confruntat beneficiarii și personalul centrului pe parcursul evoluției pandemiei de COVID-19, membrii echipei de vizitare consideră necesar să se efectueze demersuri în vederea continuării implementării măsurilor necesare pentru creșterea capacitatei Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Bacău și a instituțiilor rezidențiale din subordinea acesteia de a gestiona eficient situația de criză sanitară cauzată de răspândirea virusului SARS-CoV-2.

Din discuțiile cu personalul centrului, membrii echipei de vizitare au reținut că **nu s-au avut în vedere problemele specifice pe care le ridică tipologia beneficiarilor centrului în raport cu măsurile de prevenire a îmbolnăvirii cu COVID-19**. Beneficiarii centrului sunt persoane adulte cu dizabilități, încadrate într-o categorie de handicap psihic, fizic, mental sau asociat, care necesită servicii specializate în vederea menținerii deprinderilor de viață independentă, abilitării, reabilitării și integrării sociale.

Era necesar să fie conceput un set de măsuri adaptative, suplimentare, care să ia în considerare faptul că asigurarea unei igiene corespunzătoare și păstrarea regulilor de distanțare fizică se face cu mare dificultate la persoanele cu nevoi de recuperare și reabilitare neuropsihică.

La data efectuării vizitei, focarul de COVID-19 fusese lichidat, inclusiv prin vaccinarea anti-COVID-19 a majorității beneficiarilor și angajaților.

Referitor la acordarea asistenței psihologice, în cadrul centrului erau realizate activități de evaluare și consiliere psihologică, de către un psiholog clinician, în supervizare, care fusese angajat în cadrul instituției cu aproximativ două luni anterior efectuării vizitei în centru.

Centrul deținea un cabinet, unde psihologul își desfășura activitatea și depozita documentele specifice, situat în pavilionul administrativ, la mare distanță de pavilionul de cazare a beneficiarilor. Cu privire la acest aspect, **membrii echipei de vizitare consideră necesar să se efectueze demersuri pentru identificarea și amenajarea unui spațiu/cabinet și în pavilionul de cazare a beneficiarilor**, unde aceștia să poată avea acces la nevoie. Totodată, spațiul identificat trebuie să corespundă standardelor specifice Legii nr. 213/2004 privind exercitarea profesiei de psiholog cu drept de liberă practică, înființarea, organizarea și funcționarea Colegiului Psihologilor din România, putind fi dotat și cu buton de panică.

Din analiza Fișei postului psihologului a reieșit că aceasta cuprindea o serie de aspecte referitoare la condițiile specifice privind ocuparea postului și atribuții, **fără a respecta în totalitate prevederile legale în domeniu**, astfel că **membrii echipei de vizitare consideră oportun să se efectueze demersurile necesare pentru actualizarea atribuțiilor psihologului, conform Legii nr. 213/2004 privind exercitarea profesiei de psiholog cu drept de liberă practică, înființarea, organizarea și funcționarea Colegiului Psihologilor din România, precum și a Normelor metodologice de aplicare a legii menționate anterior**.

De asemenea, au fost analizate registrele folosite în activitatea psihologului, astfel că, potrivit Registrului de evidență a actelor profesionale a reieșit că fuseseră efectuate în scurta perioadă de activitate a psihologului în centru, atât intervenții/consilieri în criză, cît și evaluări psihologice, planuri individuale de servicii, planuri personalizate ale beneficiarilor etc. Cu privire la forma regisrelor folosite în activitatea psihologului, membrii echipei de vizitare consideră necesar ca acestea să fie actualizate, astfel încât să fie respectate prevederile Legii nr.213/2004 privind exercitarea profesiei de psiholog cu drept de liberă practică, înființarea, organizarea și funcționarea Colegiului Psihologilor din România, precum și a Normelor metodologice de aplicare a legii.

Activitățile de evaluare și consiliere se realizau prin completarea unor fișe de lucru-consiliere psihologică, fiind folosite o serie de instrumente de lucru cu licențe și adaptate la nevoiele beneficiarilor, printre care menționăm: PANSS, Interviu SCI PANSS, Fișă de profil PANSS, MMS-2, NEO- PI-R, Puncte online pentru administrare NEO PI-R, Foaie de răspuns NEO PI-R. Cu toate acestea, **bateria de teste existentă nu era autorizată pentru psihologul existent în centru, conform procedurilor și normelor în vigoare ale Colegiului Psihologilor din România**. Cu privire la acest aspect, membrii echipei de vizitare consideră necesar să se efectueze demersurile pentru respectarea tuturor procedurilor și normelor cuprinse în Legea nr. 213/2004 privind exercitarea profesiei de psiholog cu drept de liberă practică, înființarea, organizarea și funcționarea Colegiului Psihologilor din România. Totodată, este necesar ca psihologul să urmeze stagii de formare complementară sau de lungă durată, de specialitate pentru domeniul de activitate în care își desfășoară activitatea, conform cerințelor diagnosticelor beneficiarilor din centru (psihologie clinică), iar planul de intervenție pe consiliere de grup trebuie să aibă un conținut mai specific, adaptat pe criteriile de boală ale beneficiarilor.

Patologia beneficiarilor centrului viza afecțiuni neuropsihice severe, cu dependență totală, iar gradul de înțelegere al unora dintre ei era foarte limitat. Astfel, activitatea psihologului trebuie orientată spre activități care vizează abilitarea/reabilitarea acestora, precum și activități de dezvoltare a deprinderilor de viață independentă. În ceea ce privește dosarele beneficiarilor, a reieșit că acestea cuprindeau informații relevante pentru suscensiunea longitudinală a intervenției de specialitate. Cu toate acestea, s-a urmărit în cadrul dosarelor intervenția psihologului nou-angajat, fără a fi identificate suficiente materiale în acest sens, astfel că membrii echipei de vizitare consideră necesar să se efectueze demersuri pentru intensificarea activității psihologului în centru, atât prin intervenții/consilieri în criză, cît și prin evaluări psihologice etc.

Mai mult, din analiza manualului de proceduri, precum și din informațiile primite de la personalul centrului a reieșit că **nu există o procedură privind activitatea psihologică**, membrii echipei de vizitare considerând necesar să se efectueze demersuri pentru elaborarea unei proceduri care să se aplique în centru, cu programe de intervenții și activități, inclusiv folosirea aceleiași terminologii în denumirea actelor, în concordanță cu prevederile Legii nr. 213/2004 privind exercitarea profesiei de psiholog cu drept de liberă practică, înființarea, organizarea și funcționarea Colegiului Psihologilor din România.

În cadrul discuțiilor cu beneficiarii s-a observat o atitudine pozitivă a acestora față de interacțiunea cu psihologul centrului, beneficiarii având cunoștințe despre activitatea și programul psihologului din centru.

În ceea ce privește situațiile limită cu care s-a confruntat personalul centrului pe parcursul evoluției pandemiei de COVID-19, precum și presiunea la care este supus zilnic în desfășurarea activității, membrii echipei de vizitare consideră oportun să se efectueze demersuri pentru asigurarea unei consilieri psihologice pentru personal, fie prin intermediul psihologului angajat, fie prin contractarea unor servicii de specialitate.

Referitor la activitatea de asistență socială desfășurată în centru, activitățile specifice muncii de asistență socială desfășurate în centru erau derulate de către un asistent social care deținea aviz de exercitare a profesiei, fiind înscris în Registrul Național al Asistenților Sociali din România. Totodată, acesta avea treapta de competență profesională corespunzătoare activității pe care o desfășura. Referitor la pregătirea și formarea continuă a asistentului social, în perioada 2020-2021, potrivit propriilor declarații, acesta a participat la mai multe stagii de pregătire (cursuri, seminarii, conferințe) desfășurate on-line, identificate și accesate prin intermediul Colegiului Național al Asistenților Sociali din România.

Baza materială și logistică necesară desfășurării activității de asistență socială era satisfăcătoare, existând un birou pe care asistentul social îl folosea în comun cu kinetoterapeutul centrului, dotat cu mobilier, computer, imprimantă, acces la internet etc.

Specificul activității derulate de asistentul social presupunea implicarea acestuia, atât în activitățile de evaluare/reevaluare a beneficiarilor, ca membru al echipei multidisciplinare, în organizarea și desfășurarea activităților educaționale și de terapie, cât și în demersurile privind obținerea unor servicii sau beneficii sociale - indemnizații pentru persoanele încadrate într-un grad de handicap, pensii din sistemul asigurărilor sociale de stat etc.

De asemenea, acesta întocmea periodic - lunar, trimestrial semestrial, anual - situații statistice și transmitea documente solicitate de către serviciile din structura D.G.A.S.P.C. Bacău sau de către alte instituții (copii după cărțile de identitate cu viza de reședință aplicată sau după certificatele de încadrare în grad de handicap pentru beneficiarii nou-intrați, situații statistice privind intrările-ieșirile, decesele, beneficiarii internați în spitalele de psihiatrie, beneficiarii puși sub interdicție etc.). În timpul consultării dosarelor unor beneficiari, s-a constatat că acestea aveau întocmite Fișă de evaluare a beneficiarului, Fișă beneficiarului, Fișă de monitorizare, Fișă de evidență privind relația cu familia (se întocmea anual și se făceau consemnările aferente fiecărei luni calendaristice), Planul personalizat. Documentele utilizate în procesul de evaluare și monitorizare a situației beneficiarului conțineau o rubrică dedicată activităților/aspectelor din sfera asistenței sociale, care era completată de către asistentul social. Toate documentele conțineau rubricația și câmpurile de interes, în conformitate cu standardele de calitate minime obligatorii în domeniu.

Referitor la modul de păstrare și gestionare a dosarelor individuale ale beneficiarilor, s-a constatat de către membrii echipei de vizitare că acesta respectă prevederile standardelor de calitate minime obligatorii în domeniu, fiind păstrate în condiții corespunzătoare și putând fi accesate doar de personalul cu atribuții în acest sens – șeful de centru, coordonatorul personalului de specialitate și asistentul social.

Referitor la activitățile de terapie, culturale, sportive, de socializare și de petrecere a timpului liber, baza materială destinată activităților desfășurate în centru era compusă dintr-o sală multifuncțională (dotată cu videoproiector, televizor, sistem home-cinema, sistem audio, aparat

foto, cameră video, mobilier), cabinet de kinetoterapie (dotat cu bandă alergare, bicicletă, masă masaj, televizor, saltele, mingi, spaliere, gantere, benzi elastice, sistem medical IMRS etc.), bibliotecă (mobilată adevarat și cu un fond de carte de câteva sute de volume, care provine din donații). Potrivit informațiilor furnizate de către asistentul social, existau aproximativ 15 beneficiari care citeau în mod frecvent. De asemenea, în curtea centrului exista o anexă (căsuță) unde era organizat un atelier de pictură, la care participau mai mulți beneficiari.

În incinta centrului exista, din anul 2012, o biserică de lemn pentru construirea căreia au fost atrase fonduri din donații și sponsorizări. Până la debutul pandemiei de SARS-CoV-2, activitățile liturgice erau oficiate de un preot paroh din localitate, la slujbe participând și persoane din comunitate. După decretarea stării de urgență pe teritoriul României, în luna martie 2020, desfășurarea activităților moral-religioase cu prezență fizică a fost suspendată, iar preotul paroh a mai oficiat câteva slujbe prin intermediul apelurilor video, după care a întrerupt colaborarea cu centrul. **Referitor la acest aspect, membrii echipei de vizitare apreciază că este necesar să se efectueze demersuri pentru desfășurarea activităților moral-religioase în biserică centrului, motivat de faptul că prezintă beneficii importante pentru beneficiari, constituind pentru aceștia o terapie complementară deosebit de valoroasă pentru menținerea echilibrului interior și a stării generale de bine.**

În curtea centrului se afla un mic parc, amplasat în vecinătatea pădurii, unde existau bânci, umbrele, grătar, foișor, coș de baschet și sursă de apă. Spațiul era utilizat pentru relaxare și pentru desfășurarea anumitor activități. Există un teren de sport neamenajat corespunzător, însă beneficiarii care doreau să desfășoare activități sportive (aproximativ 20 de beneficiari) făceau înviorarea în fiecare dimineață, în fața pavilionului de cazare, iar unii dintre ei alergau sau jucau diferite jocuri cu mingea. **Având în vedere aceste aspecte, membrii echipei de vizitare consideră că ar fi utilă amenajarea corespunzătoare a terenului de sport din curtea centrului, pentru a fi folosit de către beneficiarii care doresc să se implice în activități sportive.**

De asemenea, în incinta centrului mai exista o seră, unde beneficiarii care aveau capacitatea și care doreau, puteau ajuta personalul la lucrările agricole specifice.

Referitor la menținerea legăturii cu familia sau alte persoane relevante din viața beneficiarilor, în centru exista o cameră de vizite, dar acestea se puteau desfășura, atunci când permiteau condițiile meteorologice, și în spațiile din curtea centrului. Din cei 62 de beneficiari ocrotiți în centru, 8 nu aveau aparținători, 27 de beneficiari erau vizitați regulat (săptămânal/lunar, numărul vizitelor variind de la o lună la alta), iar 14 beneficiari erau vizitați aproximativ o dată la 3 luni. În perioada 2020-2021, până la momentul vizitei, un număr de 15 beneficiari a mers periodic în familiile de origine. Unii dintre beneficiari dețineau telefoane mobile și purtau con vorbiri telefonice sau video cu familia și cu alte persoane importante din viața lor. Conform informațiilor furnizate de către personalul centrului, a reieșit că în timpul perioadelor de izolare, toți beneficiarii care aveau apaținători și care țineau legătura cu aceștia, au avut posibilitatea de a efectua și de a primi apeluri telefonice sau video de pe telefonul centrului sau de pe telefoanele personale ale angajaților.

Asistentul social informa periodic aparținătorii beneficiarilor cu privire la situația acestora și consilia membrii familiei în vederea menținerii legăturii cu beneficiarii.

În centru era amenajată o cameră intimă, în conformitate cu prevederile standardelor minime de calitate obligatorii aplicabile centrelor rezidențiale destinate persoanelor adulte cu dizabilități, iar aceasta era utilizată de cele câteva cupluri (5-6 cupluri) existente în centru.

Centrul deținea materiale de prezentare (pliant) și era prezent în mediul on-line, având o pagină dedicată pe o rețea de socializare, precum și un site care conține informații detaliate referitoare la activitatea desfășurată.

3. Recomandări.

Având în vedere cele de mai sus, în temeiul art. 43 alin. (1) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, Avocatul Poporului:

RECOMANDĂ

a) Conducerii Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Bacău să întreprindă măsurile legale care se impun pentru:

1. Realizarea evaluării nevoilor beneficiarilor ca o etapă esențială în cadrul strategiei de dezinstiționalizare, astfel încât să se identifice soluții care să asigure bunăstarea și securitatea beneficiarului, prin asigurarea corespunzătoare a asistenței medicale și psihosociale, astfel dezinstiționalizarea să fie implementată după ce se identifică soluții mai bune pentru fiecare beneficiar din centru, prin evaluarea multidisciplinară centrată în principal pe beneficiar, având drept scop înțelegerea completă a situației acestuia.
2. Asigurarea serviciilor corespunzătoare beneficiarilor, prin angajarea de personal pe posturile vacante, având în vedere că la data efectuării vizitei erau vacante 6 posturi printre care: 1 post educator, 1 post pedagog de recuperare, 1 post asistent social, 1 post pedagog de recuperare, astfel încât toți beneficiarii să participe la activități zilnice educative, de relaxare, terapii prin artă etc.
3. Angajarea unui medic psihiatru, motivat de numărul mare al beneficiarilor, precum și de afecțiunile grave de care suferă aceștia.
4. Prevenirea, reducerea stresului la locul de muncă prin asigurarea consilierii psihologice a personalului, fie prin intermediul psihologului angajat, fie prin contractarea unor servicii de specialitate, având în vedere situațiile limită cu care s-a confruntat personalul centrului pe parcursul evoluției pandemiei de COVID-19.
5. Îmbunătățirea condițiilor de cazare având în vedere că în majoritatea camerelor nu erau asigurate condițiile minime referitoare la suprafața de cel puțin 6 mp pentru fiecare beneficiar, precum nici cele referitoare la mobilierul necesar beneficiarilor.
6. Dotarea corespunzătoare a grupurilor sanitare, astfel încât să fie asigurate nevoile tuturor beneficiarilor din centru, cu respectarea condițiilor legale privind existența câte unui grup sanitar (dotat cu vas de toaletă cu capac) la maxim 4 persoane.
7. Realizarea unor lucrări de reparație, revizie sau modernizare a spațiului în care era organizată bucătăria centrului, motivat de lipsa unor lucrări de întreținere la spațiul în care era organizată bucătăria (pereți, gresie, faianță, ferestre etc).

8. Dotarea cabinetului de kinetoterapie cu toate aparatele necesare asigurării unor terapii corespunzătoare tuturor beneficiarilor – aparat multifuncțional, roată kinetoterapeutică, bicicletă fitness etc. având în vedere specificul activităților și numărul mare al beneficiarilor.

9. Dotarea corespunzătoare a cabinetului stomatologic și angajarea unui medic stomatolog, cu posibilitatea deservirii beneficiarilor din mai multe centre aparținând D.G.A.S.P.C. Bacău, motivat de faptul că la cabinetul stomatologic existau majoritatea dotărilor necesare, iar cerințele beneficiarilor în acest sens erau crescute.

10. Dotarea centrului cu al doilea mijloc de transport, având în vedere numărul mare al beneficiarilor, cât și multitudinea de probleme determinate de afecțiunile lor, dar și de evoluția pandemiei de COVID-19.

11. Participarea periodică a personalului centrului la cursuri de pregătire profesională referitoare la prevenirea, gestionarea și dezescaladarea situațiilor de agresivitate din partea beneficiarilor, precum și cu privire la identificarea, semnalarea și soluționarea situațiilor de risc.

12. Continuarea implementării măsurilor necesare pentru creșterea capacitatii Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Bacău și a instituțiilor rezidențiale din subordinea acesteia de a gestiona eficient situația de criză sanitară cauzată de răspândirea virusului SARS-CoV-2.

13. Desfășurarea activităților moral-religioase în biserică centrului, motivat de faptul că prezintă beneficii importante pentru beneficiari, constituind pentru aceștia o terapie complementară deosebit de valoroasă pentru menținerea echilibrului interior și a stării generale de bine.

**b) Conducerii Centrului de Recuperare și Reabilitare Neuropsihiatrică
Dărmănești, județul Bacău să întreprindă măsurile legale care se impun
pentru:**

1. Depozitarea corespunzătoare a hainelor beneficiarilor, pe camere și pe beneficiari, cu respectarea prevederilor legale referitoare la personalizarea hainelor, având în vedere că la data efectuării vizitei toate hainele erau depozitate la un loc, fără a se respecta proveniența lor.

2. Utilizarea clădirii cu spații multifuncționale în scopul implicării beneficiarilor în numeroase activități de relaxare, terapii prin artă și menținerea un climat suportiv.

3. Asigurarea unui meniu de regim pentru beneficiarii cu nevoi speciale, conform standardelor în vigoare, având în vedere afecțiunile beneficiarilor.

4. Intensificarea supravegherii beneficiarilor cunoscuți ca având comportamente agresive.

5. Identificarea și amenajarea unui spațiu/cabinet psihologic și în pavilionul de cazare a beneficiarilor, unde aceștia să poată avea acces la nevoie, cu respectarea standardelor specifice Legii nr. 213/2004 privind exercitarea profesiei de psiholog cu drept de liberă practică, înființarea, organizarea și funcționarea Colegiului Psihologilor din România.

6. Actualizarea atribuțiilor psihologului, conform Legii nr. 213/2004 privind exercitarea profesiei de psiholog cu drept de liberă practică, înființarea, organizarea și funcționarea Colegiului

Psihologilor din România, precum și a Normelor metodologice de aplicare a legii menționate anterior.

7. Respectarea tuturor procedurilor și normelor cuprinse în Legea nr. 213/2004 privind exercitarea profesiei de psiholog cu drept de liberă practică, înființarea, organizarea și funcționarea Colegiului Psihologilor din România cu privire la instrumentele folosite de către psihologul centrului, având în vedere că la data efectuării vizitei bateria de teste existentă nu era autorizată pentru psihologul existent în centru, conform procedurilor și normelor în vigoare.

8. Îmbunătățirea acordării asistenței psihologice prin intensificarea activității psihologului în centru (atât prin intervenții/consilieri în criză, cît și prin evaluări psihologice etc.), participarea psihologului la stagii de formare complementară sau de lungă durată, de specialitate pentru domeniul de activitate în care își desfășoară activitatea, conform cerințelor diagnosticelor beneficiarilor din centru (psihiatrică clinică), precum și prin stabilirea unui conținut mai specific al planului de intervenție pe consiliere de grup, adaptat pe criteriile de boală ale beneficiarilor.

9. Elaborarea unei proceduri privind activitatea psihologică, care să se aplice în centru, cu programe de intervenții și activități, inclusiv folosirea aceleiași terminologii în denumirea acestor, în concordanță cu prevederile Legii nr. 213/2004 privind exercitarea profesiei de psiholog cu drept de liberă practică, înființarea, organizarea și funcționarea Colegiului Psihologilor din România, având în vedere că la data efectuării vizitei nu există o astfel de procedură.

10. Amenajarea corespunzătoare a terenului de sport din curtea centrului, pentru a fi folosit de către beneficiarii care doresc să se implice în activități sportive.

Bacău, 03.02.2022